

I

(Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės)

REKOMENDACIJOS

TARYBA

TARYBOS REKOMENDACIJA

2022 m. birželio 16 d.

dėl mokymosi siekiant žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi

(2022/C 243/01)

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 165 ir 166 straipsnius,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

1. nors visoje Sąjungoje daugelis valstybių narių padarė didelę pažangą įgyvendindamos mokymosi politiką ir programas, kad paremtų žaliają pertvarką ir skatintų mokymąsi siekiant darnaus vystymosi, vis dėlto reikia toliau dėti ir intensyvinti pastangas šioje srityje. Reikėtų toliau skatinti ir remti tokio pobūdžio mokymosi politiką ir praktiką. Būtina pripažinti, kad reikia tarpusavyje susieti mokymąsi visų darnaus vystymosi aplinkosaugos, ekonominio ir socialinio ramsčių kontekste, ypatingą dėmesį skiriant aplinkosaugos ramsčiui;
2. Europos žaliajame kurse ⁽¹⁾, 2030 m. ES biologinės įvairovės strategijoje ⁽²⁾, Jungtinių Tautų švietimo, mokslo ir kultūros organizacijos (UNESCO) strategijoje „Švietimas siekiant darnaus vystymosi iki 2030 m.“ ir susijusiame Jungtinių Tautų Europos ekonomikos komisijos (UNECE) darbe ⁽³⁾ pabrėžiamas pagrindinis mokyklų, aukštojo mokslo institucijų ir kitų švietimo ir mokymo įstaigų vaidmuo palaikant dialogą su besimokančiaisiais, tėvais, pedagogais ⁽⁴⁾ ir platesne bendruomene apie pokyčius, kurių reikia siekiant sėkmingos, teisingos ir įtraukios žaliosios pertvarkos. Išvadose „Biologinė įvairovė – poreikis imtis skubių veiksmų“ ⁽⁵⁾ Taryba pabrėžė, kad investicijos į švietimą, be kitų sričių, yra labai svarbios siekiant surinkti geriausius duomenis ir rasti geriausius sprendimus šioje srityje. ES jaunimo strategijoje nustatytas tvirtos žaliosios Europos tikslas ir raginama, kad visi jaunuoliai būtų aplinkosaugos požiūriu aktyvūs ir apsišvietę;

⁽¹⁾ COM(2019) 640 final.

⁽²⁾ COM(2020) 380 final.

⁽³⁾ Įskaitant naują 2021–2030 m. UNECE švietimo siekiant darnaus vystymosi strategijos įgyvendinimo sistemą.

⁽⁴⁾ Šioje rekomendacijoje terminas „pedagogai“ apima mokytojus, profesijos mokytojus, jaunimo darbuotojus, mokytojus rengiančius specialistus ir visus formaliojo, neformaliojo švietimo ir savaiminio mokymosi srities specialistus.

⁽⁵⁾ Dok. 12210/20.

3. mokymusi siekiant žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi padedama visų amžiaus grupių besimokantiejiems įgyti žinių bei įgūdžių ir formuoti nuostatas, kurių reikia, kad galėtų gyventi tvariau, keisti vartojimo ir gamybos įpročius, siekti sveikesnės gyvenamos ir tiek individualiai, tiek bendrai prisidėti prie tvaresnės ekonomikos ir visuomenės. Jis taip pat padeda ugdyti įgūdžius ir kompetencijas, kurių vis labiau reikia darbo rinkoje. Jis padeda suprasti tarpusavyje susijusius pasaulinius iššūkius, su kuriais susiduriame, įskaitant klimato krizę, aplinkos būklės blogėjimą ir biologinės įvairovės nykimą, kurie visi apima aplinkosaugos, socialinį, ekonominį ir kultūrinį aspektus;
4. JT darnaus vystymosi tiksluose, visų pirma 4.7 tikslu, visi besimokantieji raginami iki 2030 m. įgyti žinių ir įgūdžių, reikalingų darniam vystymuisi skatinti, pasitelkiant, be kitų dalykų, švietimą darnaus vystymosi ir darnios gyvenamos, žmogaus teisių, lyčių lygybės, taikos ir nesmurtinės kultūros skatinimo, pasaulinės pilietybės bei kultūrų įvairovės ir kultūros indėlio į darnų vystymąsi vertinimo klausimais ⁽⁶⁾;
5. Komunikate dėl Europos švietimo erdvės ⁽⁷⁾, Europos socialinių teisių ramstyje ⁽⁸⁾, Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginėje programoje siekiant sukurti Europos švietimo erdvę ir imtis veiksmų vėlesniu laikotarpiu (2021–2030 m.) ⁽⁹⁾ ir Komunikate dėl naujos Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų erdvės ⁽¹⁰⁾ raginama, kad švietimo ir mokymo politika ir investicijos būtų nukreiptos į įtraukią žaliąją ir skaitmeninę pertvarką siekiant būsimo atsparumo ir klestėjimo;
6. bendrosios kompetencijos, kaip apibrėžiama dokumente „Bendrosios mokymosi visą gyvenimą kompetencijos. Europos orientaciniai metmenys“ ⁽¹¹⁾, yra skirtos padėti žmonėms visoje Europoje įgyti žinių, įgūdžių ir suformuoti nuostatas, kurių reikia asmeniniam pasitenkinimui ir vystymuisi, išdarbinamumui, socialinei įtraukčiai, darnaus gyvenimo būdai, sėkmingam gyvenimui taikiose visuomenėse, gebėjimui gyventi rūpinantis sveikata ir aktyviam pilietiškumui didelių sparčių pokyčių laikotarpiu;
7. Europos įgūdžių darbotvarkėje ⁽¹²⁾ numatyta, kad Komisija parems darbo rinkai skirtų pagrindinių žaliųjų įgūdžių ugdymą, siekiant suformuoti atsakingai aplinkos klausimus vertinančių specialistų ir žaliųjų ekonominės veiklos vykdytojų kartą, ir padės integruoti aplinkos apsaugos ir klimato klausimus į bendrojo lavinimo, aukštojo mokslo, profesinio švietimo ir mokymo, taip pat mokslinių tyrimų programas. Europai reikia itin kompetentingų specialistų, kad galėtų įgyvendinti žaliąją pertvarką ir tapti pasaulio lydere tvarių technologijų srityje;
8. Tarybos rekomendacijoje dėl profesinio rengimo ir mokymo siekiant tvaraus konkurencingumo, socialinio sąžiningumo ir atsparumo ⁽¹³⁾ ir Osnabriuko deklaracijoje pripažįstama profesinio rengimo ir mokymo sektoriaus svarba įgyvendinant skaitmeninę ir žaliąją pertvarką;
9. Europos klimato pakte asmenys, bendruomenės ir organizacijos raginami dalyvauti klimato srities veiksmuose ir kurti žalesnę Europą, suteikiant galimybių daugiau sužinoti apie klimato kaitą, kurti ir įgyvendinti sprendimus ir užmegzti ryšius su kitais, kad būtų padidintas šių sprendimų poveikis. Koalicijos „Švietimas klimato labui“ tikslas – sukurti bendruomenę, kuriai vadovautų studentai ir mokytojai kartu su mokyklomis ir tinklais bei kitais švietimo srities subjektais, siekiant pasimokyti iš kuo daugiau aktualios patirties ir sumažinti švietimo sektorių, sričių ir žmonių susiskaidymą;
10. Skaitmeninio švietimo veiksmų plane ⁽¹⁴⁾ pateikiama kokybiško, įtraukaus ir prieinamo Europos skaitmeninio švietimo ir mokymo vizija ir pabrėžiama skaitmeninių technologijų, kurios labai padeda įgyvendinti žaliąją pertvarką ir kartu sudaro palankesnes sąlygas pereiti prie tvaraus elgesio tiek kuriant, tiek naudojant skaitmeninius produktus, svarba;

⁽⁶⁾ UNESCO, *Education for sustainable development: a roadmap*, 2020.

⁽⁷⁾ COM(2020) 625 final.

⁽⁸⁾ OL C 428, 2017 12 13, p. 10.

⁽⁹⁾ OL C 66, 2021 2 26, p. 1.

⁽¹⁰⁾ COM(2020) 628 final.

⁽¹¹⁾ 2018 m. gegužės 22 d. Tarybos rekomendacija dėl bendrųjų mokymosi visą gyvenimą gebėjimų (OL C 189, 2018 6 4, p. 1).

⁽¹²⁾ COM(2020) 274 final.

⁽¹³⁾ OL C 417, 2020 12 2, p. 1.

⁽¹⁴⁾ COM(2020) 624 final.

11. Naujojo europinio bauhauso iniciatyva Europos žaliajam kursui suteikia kultūrinį ir kūrybinį aspektą. Ja siekiama parodyti, kaip tvarios inovacijos mūsų kasdieniame gyvenime užtikrina apčiuopiamų teigiamų pokyčių, bet kita ko, susijusių su mokyklų pastatais ir kita mokymosi aplinka;
12. UNESCO, vykdydama savo Švietimo darniam vystymuisi programą, siekia užtikrinti, kad švietimas ir mokymas taptų svarbesne ir labiau matoma tarptautinio atsako į klimato krizę dalimi ir įgyvendinti visus darnaus vystymosi tikslus, ypač 4.7 tikslą dėl švietimo darniam vystymuisi. JT bendrosios klimato kaitos konvencijos ir Paryžiaus susitarimo šalys išpareigoja skatinti klimato kaitos klausimus darnaus vystymosi visais aspektais kontekste, visų pirma švietimą, mokymą, visuomenės sąmoningumą, dalyvavimą juos sprendžiant ir galimybę visuomenei susipažinti su atitinkama informacija, o taip pat išpareigoja bendradarbiauti šiais klausimais;
13. jaunimo informuotumas didėja ir jaunimas vis labiau nori įsitraukti į darnaus vystymosi klausimų, visų pirma aplinkosaugos ir klimato klausimų, sprendimo procesą. 2022 m. gegužės mėn. paskelbtos „Eurobarometro“ apklausos rezultatai rodo, kad ES jaunimas mano, jog „aplinkos apsauga ir kova su klimato kaita“ turėtų būti vienas iš pagrindinių Europos jaunimo metų (2022 m.) prioritetų. Iš 2018 m. EBPO duomenų ⁽¹⁵⁾ jau buvo matyti, kad penkiolikmečiai labai gerai suvokia su klimato kaita ir aplinkos krize susijusias problemas ir būtinybę imtis veiksmų. Kita vertus, tie patys EBPO duomenys rodo, kad žymiai mažiau studentų mano iš tiesų galintys ką nors pakeisti. Dėl klimato ir aplinkos krizės masto besimokantieji gali pasijusti priblokšti ir bejėgiai, o šį jausmą gali pagilinti netikslī ir neteisinga informacija;
14. labai svarbu, kad švietimo ir mokymo sistemos ir įstaigos reaguotų į vis aktyviau reiškiamą jaunimo nuomonę apie klimato kaitos ir biologinės įvairovės krizes ir įtrauktų jaunimą rengdamos sprendimus, susijusius su mokymusi siekiant žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi, ir įtrauktų jaunimą imtis veiksmų siekiant tvarios ateities. Iniciatyva „2022-ieji – Europos jaunimo metai“ – atlieka svarbų vaidmenį toliau skatinant jaunimo dalyvavimą;
15. per COVID-19 pandemiją išryškėjo mūsų glaudus ryšys su gamta ir poreikis vėl susitelkti į švietimo ir mokymo sistemas. Įgyta patirtis apie naujas švietimo ir mokymo galimybes, pavyzdžiui, mišrųjį mokymąsi įvairioje aplinkoje (ir internetu), besimokančiųjų įtraukimą ir savarankiškumą, sąsajas tarp formaliojo švietimo ir platesnės bendruomenės. Dėl pandemijos sustiprėjo ir ilgalaikis susirūpinimas fizine, psichikos ir emocine vaikų, jaunimo ir suaugusiųjų gerove;
16. atskiri ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros centrai, mokyklos, aukštojo mokslo institucijos, mokslinių tyrimų organizacijos, profesinio rengimo ir mokymo paslaugų teikėjai ir vietos bendruomenės vis aktyviau dalyvauja sprendžiant klimato kaitos ir biologinės įvairovės krizių klausimus. Tačiau tvarumas vis dar nėra sisteminis ES švietimo ir mokymo aspektas;
17. daugelyje šalių į politiką, strategijas ir mokymo programas įtrauktas mokymasis siekiant tvarumo ir lygiai taip pat įgyvendinamos koncepcijos, pavyzdžiui, švietimas siekiant darnaus vystymosi ir pasaulinio pilietiškumo ugdymas. Tačiau pedagogams reikia tolesnės tikslinės paramos, ekspertinių žinių ir mokymo galimybių, kad jie į savo mokymo praktiką įtrauktų žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi principus. Jie dažnai teigia esantys nepakankamai pasirengę kovoti su ekologiniu nerimu ir pesimizmu ekologijos srityje ir padėti besimokantiems tinkamai prisidėti sprendžiant klimato ir aplinkosaugos problemas;
18. visos institucijos bendruomenės dalyvavimu grindžiamas požiūris į tvarumą, įtraukiant visas veiklos sritis, ne visada pakankamai taikomas. Toks požiūris gali apimti mokymą ir mokymąsi, valdymą, mokslinius tyrimus bei inovacijas ir infrastruktūrą, patalpas bei veiklą, taip pat taikomas besimokantiems, darbuotojams, tėvams ir vietos bei platesnėms bendruomenėms;

⁽¹⁵⁾ OECD (2020), *Are Students Ready to Thrive in an Interconnected World?* PISA 2018, Volume VI.

19. būtina plačiau įvertinti potencialą ir galimybes papildyti ir sustiprinti kitas švietimo ir mokymo darbotvarkes. Mokymas ir mokymasis siekiant žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi visapusiškai dera su sveikatos, gerovės ir įtraukties, aktyvaus ir pasaulinio pilietiškumo, solidarumo, į besimokančiuosius orientuoto mokymosi, mokslinių tyrimų bei inovacijų ir skaitmeninės pertvarkos, įskaitant dirbtinį intelektą ⁽¹⁶⁾, politika ir programomis;
20. sistemingas švietimo ir mokymo aspekto integravimas į kitas politikos sritis, susijusias su žaliaja pertvarka ir darniu vystymusi, iš mokymosi visą gyvenimą perspektyvos gali padėti įgyvendinti tą politiką. Šia integracija taip pat gali būti susiejami įvairūs visuomenės ir ekonomikos sektoriai ir veiksmingai įtvirtintas tvarumo aspektas švietimo ir mokymo srityje;
21. šioje rekomendacijoje visapusiškai paisoma subsidiarumo ir proporcingumo principų. Joje pripažįstama, kad švietimo ir mokymo įstaigų autonomijos lygis valstybėse narėse labai skiriasi. Kai kuriose valstybėse narėse švietimo ir mokymo įstaigoms, mokytojų rengimo institucijoms, taip pat mokytojams ir profesijos mokytojams suteikta daug autonomijos. Rekomendacija bus įgyvendinama atsižvelgiant į nacionalines aplinkybes ir bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis,

REKOMENDUOJA VALSTYBĖMS NARĖMS, visapusiškai laikantis subsidiarumo ir proporcingumo principų ir pripažįstant skirtingą švietimo ir mokymo įstaigų autonomijos laipsnį, atsižvelgiant į nacionalines aplinkybes:

1. suintensyvinti ir sustiprinti pastangas remti švietimo ir mokymo sistemas joms imantis veiksmų žaliajai pertvarkai ir darniam vystymuisi įgyvendinti, kad bet kurioms amžiaus grupėms ir bet kurioms visuomenės grupėms priklausantys besimokantieji turėtų prieigą prie kokybiško, lygiateisiško ir įtraukaus švietimo ir mokymo tvarumo, klimato kaitos, aplinkos apsaugos ir biologinės įvairovės klausimais, deramai atsižvelgiant į aplinkosauginį, socialinį ir ekonominį aspektus;
2. nustatyti, kad mokymasis siekiant žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi būtų viena iš prioritetinių švietimo ir mokymo politikos ir programų sričių, kad sektorius gautų paramą ir galėtų prisidėti prie tvarios ateities, grindžiamos holistiniu švietimo supratimu. Įgyvendinti ir toliau plėtoti išsamius ir bendradarbiavimu grindžiamus požiūrius į mokymą ir mokymąsi siekiant žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi, įtraukiant visas atitinkamas švietimo ir mokymo sistemos šalis ir kitų atitinkamų sektorių suinteresuotuosius subjektus;
3. suteikti įvairių mokymosi galimybių formalioje, neformalioje ir savaiminio mokymosi aplinkoje tiek ikimokyklinio ugdymo, tiek suaugusiųjų mokymosi srityse, kad visų amžiaus grupių asmenys galėtų pasirengti žaliajai pertvarkai ir prie jos aktyviai prisidėti, taip pat imtis veiksmų kuriant aplinkos požiūriu tvirtą, tvarią, žiedinę ir neutralaus poveikio klimatui ekonomiką bei teisingą, įtraukią ir taikią visuomenę;
4. apsvarstyti galimybę sistemos lygmeniu taikyti šias priemones:
 - a) glaudžiai bendradarbiaujant su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, suderinti švietimo ir mokymo strategijas ir planus su žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi tikslais, įskaitant susijusias su mokymo programomis ir vertinimu ir pirminiu pedagogų rengimu bei tęstiniu profesiniu tobulėjimu; pasitelkiant mechanizmus dėl tolesnių veiksmų ir stebėsenos remti nacionalinių ir kitų strategijų ir politikos (be kita ko, taikomų susijusioms koncepcijoms, tokioms kaip švietimas siekiant darnaus vystymosi) įgyvendinimą;
 - b) investuoti, kai tikslinga, į ekologišką ir tvarią įrangą, išteklius ir infrastruktūrą (pastatus, aplinką ir technologijas), skirtą mokymuisi, bendravimui ir rekreacinei veiklai, kad būtų užtikrinta sveika, saugi, įtrauki, kūrybinga ir atspari mokymosi aplinka, ir teikti mokymą šiais klausimais;

⁽¹⁶⁾ UNESCO globojamas Tarptautinis dirbtinio intelekto mokslinių tyrimų centras (IRCAI) yra pirmasis centras pasaulyje, kurio veikla susijusi su dirbtiniu intelektu, švietimu ir darniu vystymusi.

- c) didinti informuotumą apie mokymosi siekiant žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi naudą ir galimybes ir remti formaliojo ir neformaliojo švietimo ir mokymo įstaigas, įskaitant ikimokyklinį ugdymą ir priežiūrą, kad klimato kaitos, aplinkos apsaugos, biologinės įvairovės ir tvarumo klausimai būtų aktualūs besimokančiųjų kasdieniam gyvenimui ir būtų puoselėjama tvarumo kultūra;
 - d) plėtoti visų amžiaus grupių besimokančiųjų žinias, įgūdžius ir formuoti nuostatas, kad jie galėtų gyventi tvariau, skatinti tvarius vartojimo ir gamybos modelius, rinktis sveikesnę ir labiau aplinką tausojančią gyvenimą ir individualiai bei bendrai prisidėti prie mūsų visuomenės pokyčių;
 - e) remti ir stiprinti mokymą ir mokymąsi siekiant žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi, suteikiant infrastruktūrą, skaitmenines priemones bei išteklius ir remiant pedagogų skaitmeninius gebėjimus;
 - f) prasmingu ir koordinuotu būdu įtraukti visus besimokančiuosius siūlant ir kartu rengiant metodus, susijusius su tuo, ką, kaip ir kur jie mokysis apie žaliąją pertvarką ir darnų vystymąsi ir siekiant žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi. Skatinti proporcingą įvairioms visuomenės grupėms priklausančių abiejų lyčių besimokančiųjų, įskaitant tuos, kurie turi mažiau galimybių, dalyvavimą. Įgalinti visus besimokančiuosius dalyvauti ir įsitraukti priimant sprendimus savo institucijos lygmeniu, taip pat vietos ir platesnių bendruomenių lygmeniu;
 - g) glaudžiai bendradarbiaujant su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, parengti ir remti mokymo programas ir sistemas, kad besimokantieji turėtų pakankamai erdvės ir laiko nuo ankstyvo amžiaus įgyti tvarumo kompetencijų ⁽¹⁷⁾. Jei į mokymo programas būtų įtraukta kartų tarpusavio mokymosi ir vietos pavyzdžių, problemų ir jų sprendimo būdų, tos programos taptų aktualesnės besimokantiems, nes būtų parodyta, kad klimato kaitos, biologinės įvairovės, aplinkos apsaugos ir tvarumo klausimai yra vietos lygmens ir gali būti sprendžiami;
 - h) remti bendradarbiavimą ir tinklų kūrimą tvarumo, aplinkos apsaugos ir biologinės įvairovės klausimais, įtraukiant, pavyzdžiui, vietos valdžios institucijas, darbo su jaunimu ir jaunimo organizacijas, švietimo ir mokymo aplinkos klausimais centrus, pasaulinio mokymosi centrus, miškus, parkus, ūkius, muziejus, bibliotekas, nevyriausybinės organizacijos, mokslinių tyrimų organizacijas, vartotojų organizacijas ir įmones, taip stiprinant formaliojo, neformaliojo mokymosi ir savaiminio mokymosi ryšius;
 - i) remti geros praktikos plėtrą ir pedagoginių tyrimų apie mokymą ir mokymąsi siekiant žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi visų rūšių ir lygmenų švietimo ir mokymo atveju masto didinimą;
5. toliau remti besimokančiuosius – apsvastyti galimybę taikyti šias priemones:
- a) visiems besimokantiems nuo ikimokyklinio amžiaus suteikti galimybių suprasti gamtą ir biologinę įvairovę, tuo domėtis ir tai vertinti, skatinti smalsumą bei susidomėjimą ir mokyti veikti siekiant tvarumo tiek asmeniškai, tiek kartu su kitais;
 - b) stiprinti, be kita ko, teikiant finansinę paramą pagal nacionalines finansinės paramos sistemas, aukštos kokybės mokymąsi visą gyvenimą siekiant žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi, įskaitant stažuotes, pameistrystę, savanorišką veiklą, užklasinę veiklą, darbo su jaunimu veiklą ir kitų formų formalųjį, neformalųjį mokymąsi bei savaiminį mokymąsi ir jų tarpusavio ryšius. Skatinti ir pripažinti su tuo susijusius pilietinio angažuotumo veiksmus ir programas;

⁽¹⁷⁾ Tvarumo kompetencijų sąvoka, kaip apibūdinta Europos tvarumo kompetencijos programoje „GreenComp“, apima žinias, įgūdžius ir nuostatas, kurių reikia visų amžiaus grupių besimokantiems, kad jie galėtų gyventi, dirbti ir veikti užtikrindami tvarumą (įskaitant kritinį mąstymą, sisteminį mąstymą ir ryšį su gamta). Žalieji įgūdžiai – tai profesiniai įgūdžiai, kurių reikia visuose sektoriuose ir visais darbo rinkos lygmenimis žaliosios pertvarkos tikslais, įskaitant naujų žaliųjų darbo vietų kūrimą.

- c) sudaryti palankesnes sąlygas bendradarbiavimu grindžiamiems, patirtiniams, į praktiką orientuotiems ir vietos kontekstams bei tradicijoms aktualiems mokymosi metodams ir būdams, taip pat remti tarpdalykinę ir įvairias mokymo programas apimančią veiklą. Tai taip pat reiškia, kad besimokantieji turėtų būti suteiktos praktinės galimybės stebėti gamtą ir ja rūpintis ir mažinti vartojimą, taisyti gaminius, juos pakartotinai naudoti ir perdirbti, taip padedant jiems suprasti tvarios gyvensenos ir žiedinės ekonomikos svarbą;
 - d) teikti faktais pagrįstą ir prieinamą informaciją apie klimato, aplinkos ir biologinės įvairovės krizę ir jos veiksnius, kaip susitarta pagal Orhuso konvenciją ⁽¹⁸⁾;
 - e) ugdyti problemų sprendimo ir bendradarbiavimo įgūdžius, puoselėti kritinį mąstymą, gebėjimo naudotis žiniasklaidos priemonėmis įgūdžius ir sisteminių mąstymą, remti pozityvius veiksmus, įskaitant savanorišką veiklą, kad besimokantieji atlaikytų akistatą su baime ir galių netekimu, kuriuos jie galėtų patirti pasaulinio masto krizių akivaizdoje, ir ši baimė bei galių netekimas būtų mažinami;
6. toliau remti pedagogus, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos mokymuisi siekiant žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi – apsvarstyti galimybę taikyti šias priemones:
- a) pripažinti, kad visi pedagogai, nepaisant jų dėstomo dalyko ar švietimo sektoriaus, yra pedagogai tvarumo klausimais, turintys padėti besimokantiems pasirengti žaliajai pertvarkai. Sudaryti jiems sąlygas didinti besimokančiųjų informuotumą apie darnaus vystymosi tikslus. Įtraukti, konsultuoti ir remti pedagogus kuriant mokymo bei kitas programas ir kitas švietimo reformas, susijusias su žaliąja pertvarka ir darniu vystymusi, ir rengiant tinkamo profesinio tobulėjimo veiklą;
 - b) remti žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi klausimų įtraukimą į pirminio mokytojų ir profesijos mokytojų rengimo programas, tęstinio profesinio tobulėjimo programas ir mokytojų profesinius standartus bei sistemas, siekiant paremti pedagogų kompetencijos tvarumo klausimais ugdymą;
 - c) remti mentorystės schemas ir profesinio tobulėjimo programas institucijų lygmeniu. Remti pedagogus, kad jie savo praktikoje naudotų skaitmenines priemones ir technologijas, kad pagerintų mokymą ir mokymąsi siekiant žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi;
 - d) toliau plėtoti ir nagrinėti galimybes ir iniciatyvas, skirtas pedagogams dalyvauti su tvarumu susijusiose profesinio tobulėjimo programose, pavyzdžiui, į minėtas programas atsižvelgiant karjeros darymo bei karjeros raidos kontekste ir pedagogams skiriant tam tikras pareigas, pavyzdžiui, tvarumo koordinatoriaus;
 - e) remti pedagogus, be kita ko, suteikiant pakankamai laiko ir erdvės, kad jie taikytų pedagogikos metodus, gerinančius tarpdalykinį mokymą ir mokymąsi siekiant žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi ir plėtojančius socioemocinius mokymosi aspektus, kad visi besimokantieji galėtų įgyvendinti pokyčius ir išmokyti mąstyti ir veikti tiek atskirai, tiek bendrai, tiek vietiniu, tiek pasauliniu mastu, kuriant tvaresnį pasaulį;
 - f) kai tikslinga, skatinti pokyčius lemiantį tarpdalykinį mokymą bei mokymąsi ir sudaryti tam sąlygas taikant ir tradicinius, ir naujoviškus mokymosi metodus, įskaitant praktinį mokymąsi, MTIMM metodą ⁽¹⁹⁾, hakatonus, mokymąsi teikiant paslaugas ir žaidimizaciją;
 - g) parengti ir pateikti išteklius, kurie padėtų pedagogams, be kita ko, vertinimo srityje. Remti pedagogus, kad jie naudotų tradicines ir naujas priemones bei medžiagą mokymui ir ugdymui siekiant žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi įvairiomis sąlygomis – vidaus, lauko, skaitmeninėje ir neskaitmeninėje aplinkoje. Suteikti galimybes naudotis kompetencijos centrų, įskaitant švietimo ir mokymo aplinkosaugos klausimais centrus, paslaugomis;
 - h) skatinti mokslinių tyrimų ir inovacijų bendruomenę bendradarbiauti su formaliojo bei neformaliojo švietimo bei mokymo ir savaiminio mokymosi paslaugų teikėjais, kad būtų remiami pedagogai žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi srityje. Remti dalyvavimą su kritine klimato padėtimi, aplinkosaugos krize ir tvarumu susijusiuose projektuose ir moksliniuose tyrimuose;

⁽¹⁸⁾ Konvencija dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimančioms sprendimams ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais.

⁽¹⁹⁾ Taikant MTIMM (gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos, menų ir matematikos) metodą siekiama išnaudoti kūrybinį potencialą susiejant švietimą MTIM srityje su menais, humanitariniais ir socialiniais mokslais.

7. toliau remti formaliojo ir neformaliojo švietimo ir mokymo įstaigas, kad, kai tinkama, žalioji pertvarka ir darnus vystymasis būtų veiksmingai integruoti į visą jų veiklą ir operacijas – apsvarstyti galimybę taikyti šias priemones:
- a) skatinti ir palengvinti veiksmingą visos institucijos bendruomenės dalyvavimu grindžiamą požiūrį į tvarumą, kuris apima mokymą ir mokymąsi, viziją, planavimą ir valdymą, aktyvų besimokančiųjų ir darbuotojų dalyvavimą, šeimų dalyvavimą, pastatų ir išteklių valdymą, partnerystę su vietos ir platesne bendruomene, mokslinius tyrimus ir inovacijas. Remti švietimo srities vadovus, jiems valdant organizacinius pokyčius – suteikti konkrečias profesinio tobulėjimo galimybes ir gaires, kad jie galėtų atlikti savo pareigas;
 - b) remti švietimo ir mokymo įstaigas, joms rengiant, stebint ir įvertinant savo tvarumo strategijas ir (arba) įtvirtinant tvarumo aspektą esamuose procesuose ir priemonėse (pavyzdžiui, mokyklų vystymo planuose, aukštojo mokslo institucijų tiksluose ir strategijose). Pripažinti, kad tai yra ilgalaikis procesas, reikalaujantis nedidelio masto išmatuojamų veiksmų, kurie turėtų būti nuolat stebimi ir įvertinami (įskaitant pačių institucijų įsivertinimą);
 - c) atsižvelgiant į ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros centrų, mokyklų, aukštojo mokslo institucijų, profesinio rengimo ir mokymo paslaugų teikėjų, suaugusiųjų mokymosi įstaigų ir kitų švietimo paslaugų teikėjų institucinę autonomiją, skatinti juos dalyvauti ekologinio ženklo iniciatyvose, kurios gali būti naudingos aplinkosaugos, socialiniu, švietimo ir ekonomikos požiūriu, ir juos remti. Sukurti paramos struktūras tokioms programoms įgyvendinti, pavyzdžiui, agentūras ar įstaigas, kurios remtų visos institucijos bendruomenės dalyvavimu grindžiamą požiūrį, mentorystės ir tinklų kūrimo veiklą, šablonus bei gaires ir finansinės paramos teikimą;
 - d) dalį švietimo ir mokymo organizacijų vidaus ir /arba išorės peržiūros ir kokybės užtikrinimo mechanizmų sutelkti į tvarumą. Tinkamomis priemonėmis, įskaitant, pavyzdžiui, finansavimo mechanizmus, pripažinti veiksmingą aukštojo mokslo institucijų įsitraukimą;
 - e) toliau integruoti žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi aspektus į profesinio rengimo ir mokymo bei aukštojo mokslo programas, mokymo programas ir modulius (atsižvelgiant į institucinę autonomiją ir akademinę laisvę) įvairiose disciplinose, įskaitant verslo studijas, socialinius mokslus, pedagogikos mokslus, humanitarinius mokslus, menus, architektūrą ir inžineriją, žemės naudojimo planavimą ir žemėtvarką. Pasinaudoti ištekliais ir medžiaga, kuriuos parengė aplinkosaugos ir švietimo nevyriausybines organizacijos ir kitos susijusios įstaigos;
 - f) remti aukštojo mokslo, profesinio rengimo ir mokymo ir suaugusiųjų mokymosi įstaigas, kad jos rengtų trumpus ir specializuotus mokymosi kursus žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi klausimais, už kuriuos, be kita ko, gali būti suteikiami mikrokredencialai, siekiant pagilinti, išplėsti ir atnaujinti profesines kompetencijas;
 - g) skatinti partnerystę su visomis disciplinomis ir veikėjais, įskaitant, verslo ir meno subjektus, ūkius, kultūros paveldo, sporto ir jaunimo organizacijas, mokslinių tyrimų institutus, pilietinės visuomenės organizacijas, švietimo išteklių (įskaitant technologijas, leidybą ir kitą mokymo programoms reikalingą įrangą) sektorių ir švietimo mokslinių tyrimų įstaigas. Remti užklasinės veiklos, vasaros ir kitų programų rengimą ir teikti paramą stažuotėms, pavyzdžiui, laboratorijose, įmonėse, mokslinių tyrimų institucijose ir nevyriausybines organizacijose;
 - h) remti programas, kuriomis skatinamos inovacijos ir verslumas tvarumo srityje. Stiprinti aukštojo mokslo institucijas ir profesinio rengimo ir mokymo įstaigas, kad būtų įsteigti arba sustiprinti tvarumo centrai, kurie skatintų inovacijas ir verslumą siekiant žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi, žiedinės ekonomikos ir biologinės įvairovės;
8. kai tinkama, sutelkti nacionalinį ir ES finansavimą investicijoms į infrastruktūrą, mokymus, priemones ir išteklius, skirtus formaliojo ir neformaliojo švietimo ir mokymo sektoriaus atsparumui ir pasirengimui žaliajai pertvarkai įgyvendinti, ypač pagal „Erasmus+“, Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, Europos solidarumo korpusą, „Europos socialinį fondą +“, Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondą, Europos regioninės plėtros fondą, Techninės paramos priemonę, Skaitmeninės Europos programą, programas „Europos horizontas“ ir „InvestEU“;
9. investuoti į politikos įgyvendinimo iššūkių ir tokių iniciatyvų poveikio stebėseną, tyrimus ir įvertinimą, siekiant pasinaudoti įgyta patirtimi ir į ją atsižvelgti formuojant politiką. Tai gali apimti esamų rodiklių ir tikslų įgyvendinimą, taip pat ir tarptautiniu lygmeniu,

PRAŠO KOMISIJOS, DERAMAI ATSIŽVELGIANT Į SUBSIDIARUMO PRINCIPĄ IR NACIONALINES APLINKYBES:

1. sudaryti palankesnes sąlygas valstybėms narėms ir suinteresuotiesiems subjektams bendradarbiauti ir vykdyti tarpusavio mokymosi veiklą, kiek tai susiję su mokymusi siekiant žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi, ir tuo tikslu:
 - a) įgyvendinti Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginę programą siekiant sukurti Europos švietimo erdvę ir imtis veiksmų vėlesniu laikotarpiu (2021–2030 m.) ⁽²⁰⁾, kurios vienas iš svarbiausių prioritetų – švietimas ir mokymas siekiant žaliosios pertvarkos;
 - b) skleisti informaciją ir skatinti išnaudoti galimybes propaguoti ir remti formalųjį ir neformalųjį švietimą ir mokymą siekiant žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi ir tam sudaryti sąlygas pagal ES finansavimo programas, tokias kaip „Erasmus+“, Europos solidarumo korpusas, LIFE, „Europos socialinis fondas +“, Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas, „Europos horizontas“, įskaitant programą „Marie Skłodowskos-Curie veiksmai“, Švietimo ir sąmoningumo ugdymo vystymosi klausimais programa ir Techninės paramos priemonė;
 - c) dalytis „Erasmus+“ darbuotojų mainų, projektų ir tinklų geros praktikos pavyzdžiais, be kita ko, pagal Europos universitetų tinklų iniciatyvą, per internetinę „eTwinning“ bendruomenę, „Erasmus+“ mokytojų akademijas, profesinės kompetencijos centrus, pagal programą „Marie Skłodowskos-Curie veiksmai“ ir per Europos inovacijos ir technologijos institutą;
 - d) nustatyti ir dokumentuoti geros praktikos pavyzdžius ir jais dalytis, be kita ko, esamose internetinėse platformose ⁽²¹⁾ ir remti nacionalinių ir kitų organizacijų, veikiančių švietimo ir žaliosios pertvarkos bei darnaus vystymosi srityse formaliojo ir neformaliojo švietimo ir mokymo kontekste, tinklaveiką;
 - e) įtraukti jaunimą į rekomendacijos įgyvendinimą, ypač vykdant iniciatyvą „2022-ieji – Europos jaunimo metai“ ir ES jaunimo dialogą, siekiant užtikrinti, kad būtų visiškai atsižvelgta į jaunimo ir jaunimo organizacijų nuomonę, požiūrį ir poreikius;
 - f) užtikrinti koalicijos „Švietimas klimato labui“ ir Naujojo europinio bauhauzo iniciatyvos sąveiką;
2. bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis plėtoti išteklius, medžiagą ir mokslinius tyrimus, susijusius su mokymusi siekiant žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi, jais dalytis ir juos teikti savanoriško naudojimosi tikslu, be kita ko, kiek tai susiję su naująja Europos tvarumo kompetencijos programa „GreenComp“;
3. remti pedagogus mokymo siekiant žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi kontekste ir šiuo tikslu:
 - a) teikti išteklius ir pagalbinę medžiagą savarankiško naudojimosi tikslu Europos mokyklinio ugdymo platformoje, platformoje EPAL ir Europos jaunimo portale;
 - b) taikant ES apdovanojimų schemas, be kita ko, skiriant Europos novatoriško mokymo apdovanojimą, „eTwinning“ apdovanojimą ir Europos profesinių gebėjimų apdovanojimus, pripažinti išskirtines pastangas mokymo ir mokymosi siekiant žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi srityje;
4. stebėti aukštojo mokslo institucijų ir profesinio rengimo ir mokymo įstaigų absolventų ir pradedančiųjų mokslo darbuotojų žaliųjų įgūdžių ir nuostatų dėl aplinkos tvarumo raidą (nesukuriant naujų pareigų teikti ataskaitas ar bet kokios papildomos naštos valstybėms narėms), vykdant esamus Europos tyrimus, tokius kaip Europos absolventų karjeros stebėjimo iniciatyva, pavyzdžiui, į šiuos tyrimus įtraukiant klausimų apie tokias nuostatas;

⁽²⁰⁾ Tarybos rezoliucija dėl Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos siekiant sukurti Europos švietimo erdvę ir imtis veiksmų vėlesniu laikotarpiu (2021–2030 m.), OL C 66, 2021 2 26, p. 1.

⁽²¹⁾ Tai galėtų būti koalicija „Švietimas klimato labui“, būsimoji Europos mokyklinio ugdymo platforma, platforma „Learning Corner, Science is Wonderful!“, Europos jaunimo portalas, Europos suaugusiųjų mokymosi elektroninė platforma (EPAL), „Scientix“, Europos pameistrystės aljansas ir Įgūdžių paktas;

5. stebėti švietimo siekiant žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi pažangą pagal esamas ataskaitas dėl Europos švietimo erdvės ir Europos žaliojo kurso, nesukuriant naujų pareigų teikti ataskaitas ar bet kokios papildomos naštos valstybėms narėms. Tai apima paramą rengiant galimus rodiklius arba ES lygmens tikslus tvarumo srityje, kaip nustatyta Tarybos rezoliucijoje dėl Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos siekiant sukurti Europos švietimo erdvę ir imtis veiksmų vėlesniu laikotarpiu (2021–2030 m.);
6. glaudžiau bendradarbiauti su esamomis tarptautinėmis organizacijomis, ypač UNESCO ir kitais JT organais, įskaitant UNECE, kad kartu su politikos formuotojais, specialistais ir suinteresuotaisiais subjektais valstybėse narėse ir tarp jų būtų puoselėjamas požiūris į švietimą ir mokymą siekiant žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi, kuris apima lygybės, įtraukties bei teisingumo aspektus, laikantis Europos žaliojo kurso, Darnaus vystymosi tikslų ir UNESCO švietimo siekiant darnaus vystymosi veiksmų gairių iki 2030 m.;
7. toliau stiprinti programos „Erasmus+“ ir Europos solidarumo korpuso programos žaliąjį aspektą, abiem atvejais užtikrinant darnų judumą, internetinį bendradarbiavimą ir žaliąją praktiką vykdant projektus ir sutelkiant dėmesį į žaliąją pertvarką ir darnų vystymąsi bendradarbiaujant įvairiems suinteresuotiesiems subjektams švietimo, mokymo ir jaunimo sektoriuose.

Priimta Liuksemburge, 2022 m. birželio 16 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

O. DUSSOPT
